

PEDIKULIOZĖ

Pedikuliozės arba utėlėtumas visada buvo ir yra aktuali problema. Nors „pedikuliozė“ gali reikšti įvairių kūno dalių apsikrėtimą utėlėmis priklausomai nuo jų rūšies, šis žodis dažniausiai vartojamas omenyje turint galvines utėles. Dažniausiai utėlėmis užsikrečiama vaikų kolektyvuose.

Kas tos utėlės?

Ant žmogaus parazituoja trys utėlių rūšys: galvinė utėlė-parazituojanči žmogaus galvos plaukuose, drabužinė utėlė-parazituojanči žmogaus drabužiuose, gaktinė utėlė-parazituojanči gaktos srities plaukuose.

Galvinė utėlė

Ji yra maždaug sezamo sėklos dydžio, pilkšvos spalvos. Galvinė utėlė maitinasi žmogaus krauju, deda nuo 7 iki 10 kiaušinių per dieną suformuodama glindas, kurias prikljuoja prie plauko arti odos. Užsikrėsti galima tik suaugusiomis utėlėmis. Galvinė utėlė išskirtinai yra žmogaus parazitas.

Kaip užsikrečiama utėlėmis?

Galvos utėlės plinta tiesioginio kontakto (ypač galva su galva) metu su užsikrėtusiuoju. Utėlėmis dažniausiai užsikrečia 3 – 13 m. amžiaus vaikai ir jų šeimos. Mergaitės užsikrečia 2 – 4 kartus dažniau negu berniukai.

Teoriškai utėlėmis galima užsikrėsti daug kur:

- Bendraujant su sergančiu pedikulioze (sportuojant, baseine, žaidžiant, linksminantis ir t.t.).
- Dėvint užkrėstus rūbus (kepures, skareles, plaukų juosteles ir kaspinus, paltus, sportinius kostiumus ir kt.).
- Naudojantis užsikrėtusio žmogaus rankšluosčiais, šukomis, šepėčiais.
- Artimo sąlyčio metu utėlės gali perropoti nuo vieno žmogaus ant kito.
- Gulint užsikrėtusio žmogaus lovoje, ant čiužinio, ant kilimo ir t.t.

Kaip utėles išnaikinti?

Galvos utėles, jei jų nedaug, galima išsukuoti tankiomis šukomis. Kad būtų lengviau pašalinti glindas,

plaukus reikia sudrėkinti šiltu stalo acto tirpalu, o į tankių šukų tarpdančius įdėti siūlą ar susuktos vatos, suvilgytos 5–10 proc. acto tirpalu. Kai utėlių daug – galima nukirpti plaukus arba naudoti vaistus nuo utėlių.

Vaistinėse galima įsigyti vaistų ir natūralių preparatų utėlėms ir glindoms naikinti. Plaukus reikia apdoroti pagal vaistų vartojimo instrukcijos rekomendacijas.

Pedikuliozės profilaktika mokykloje:

Šiandien yra galiojančios pedikuliozės epidemiologinės priežiūros ir kontrolės metodinės rekomendacijos, kuriose numatytas vaikų profilaktinis patikrinimas dėl utėlių, tai atliekant subtiliai, o nustatčius utėlėtumo faktą, vaikas būtų apsaugotas nuo viešo izoliavimo, pažeminimo ar kitų neigiamų pasekmių. Pagal Klaipėdos miesto savivaldybės įsakymą „Dėl vaikų užkrečiamų ligų prevencijos priemonių“ 2007-02-26 Klaipėdos miesto bendrojo lavinimo mokyklose mokiniai dėl pedikuliozės tikrinami iki 14 metų.

Visuomenės sveikatos priežiūros specialistas, vykdamas veiklą ugdymo įstaigoje, įsipareigoja teikti informaciją apie pedikuliozės profilaktiką ir gydymą: praveisti pokalbius, paruošti informacinius lankstinukus, laikytis vaiko teisių apsaugos įstatymo normų ir principų.

Aptikus ar gavus informaciją apie pedikuliozės atvejį:

✓ informuoti vaiko tėvus, kad šie neleistų vaiko į mokyklą, kol nebus išgydyta liga. Teikti rekomendacijas kaip turėtų būti vykdomas gydymas;

✓ vaikas priimamas atgal į ugdymo įstaigą tik tuomet, kai vaikas pateikia pažymą (pvz. Iš šeimos gydytojo, ar raštišką tėvų patvirtinimą, kad pedikuliozės nėra, ir koku būdu, kokiomis priemonėmis susidorota su utelėmis) įrodančia utelėtumo panaikinimą;

✓ jeigu tėvai, piktybiškai atsisako gydyti vaiko ir nesutinka su esama situacija, visuomenės sveikatos specialistas apie susidariusią padėtį informuoja socialinį darbuotoją, mokyklos administraciją bei vaiko teisių apsaugos instituciją;

✓ pastebėjus masinį užsikrėtimą mokykloje (pvz. užsikrėtusi visa klasė), surenkama informacija apie sergančius mokinius (Vardas, pavardė, klasė), ir gavus tėvelių sutikimą, apie tai nedelsiant informuojamas

Visuomenės sveikatos centras, kad operatyviai būtų stabdomas galimas tolesnis pedikuliozės plitimas ugdymo įstaigoje.

Informaciją pateikė sveikatos priežiūros specialistė Svetlana Lemkienė